

***L'atzar favorable* - Ponç Puigdevall**

Ponç Puigdevall ha tornat. Dos anys després de la novel·la *Un dia tranquil*, arriben els contes de *L'atzar favorable*. Si tenim en compte que no havia publicat cap llibre des del segle XX, tenim motius per celebrar el retorn de l'autor de culte per excel·lència de la literatura catalana.

Ser autor de culte no significa vendre pocs llibres (aquest és un mèrit molt estès), ni tampoc escriure llibres difícils (no hi ha res més fàcil), sinó imposar-se un estil exigent, complir les pròpies regles amb rigor i proporcionar als lectors que sortegen els obstacles el plaer únic que només pot donar l'exercici de la voluntat. L'autor de culte és sever, però també generós amb els qui s'avenen a seguir-lo.

El primer que sobta de *L'atzar favorable* és que no hi ha ni un dels recursos més habituals que s'utilitzen per capturar l'atenció del lector pusil·lànim: ni una línia de diàleg, ni un nom de persona o de carrer o de ciutat, ni un detall culinari, laboral o eròtic, ni una marca comercial, ni un neologisme, ni un vulgarisme, ni un títol de pel·lícula, ni tan sols les facilitats de l'humor. En va el lector hi buscarà cortesia, simpatia o xafarderia. El que hi trobarà seran paràgrafs prolongats, frases arborescents, un lèxic que no està triat per suscitar simpaties, la degeneració i la introspecció narrades sense pietat en estil indirecte lliure.

Les descripcions del llibre no corresponen a espais físics, sinó a paisatges interiors, estats d'ànim, obsessions i involucions morals. Els protagonistes són homes que no viuen en el present, sinó en un passat amable o en un futur tèrbol. Vaguen per carrers i bars reconsiderant el que han perdut o el que no posseiran, es delecten en els errors, ordeixen plans insensats, aixequen estructures malencòniques que els estalviïn adonar-se de la seva incapacitat de viure. Com l'home de la fotografia de coberta, es dirigeixen a l'abisme amb una alegria indolent, com si sospitessin que estan a punt de ser salvats. Perquè els personatges de *L'atzar favorable* –vidus, orfes, separats, solitaris sense remissió- coneixen tots els colors de la desesperació, però cultiven alguna forma d'esperança.

Cadascun dels set contes incideix en algun vici, defecte o pecat: la por, l'enveja, la ira... El meu preferit és *El moment imperceptible*, on el fracàs es concreta en un vagabundeig cíclic per la ciutat: "Com si les voltes sobre l'únic eix que posseïa l'impulsessin sense solució concèntricament cap avall". En aquest conte hi trobem una escena que val la pena convocar: condemnat a voltar sense domicili ni intimitat, el

protagonista se serveix d'un llibre escrit en una llengua desconeguda per fer veure que llegeix, d'un telèfon mòbil espatllat per fer veure que parla i així passar desapercebut entre els vianants desconeguts.

Potser el que converteix aquest llibre en imprescindible és que no hi ha ni una sola paraula que pugem suprimir, afegir o substituir sense que el resultat empitjori. Cada frase sembla tallada en pedra, com si hagués estat concebuda de la millor manera possible i nosaltres no poguéssim sinó seguir-ne el curs amb admiració. Els llibres de Ponç Puigdevall (Sant Feliu de Guíxols, 1963) se serveixen dels abismes per assolir la literatura més elevada.